

Menighetsblad for Dyrøy

Nr. 4 - Julen 2012 Årgang 3

Jesu fødsel

Julehilsen fra biskopen

Det finnes alltid en dobbelthet med de store festene. Den gjenspeiler seg i ensomme og marginaliserte menneskers smertefulle situasjon sammenlignet med festdeltakernes fest og dans.

Julen er kontrastenes tid. Mange kjenner seg hjemløse midt i høytiden og festen. Personlige julefortellinger handler om brutte samliv og vennskap, om ensomhet og kjøpepress, om asylsøkeres og hjemløses frykt for fremtiden. Men julen handler også om lengsel etter fellesskap.

Mange søker til kirken for å oppleve stemningen fra julesalmene og fortellingen om barnet i Betlehem. Men året som slutter med fulle kirker, har mye uro og smerte i seg. Også i år lyder englesangen for døve ører i det hellige land. Fredsbudskapet drukner i granatregnet i Midt-Østen. Kristne flykter fra Jesu fødested. Muslimer lever i frykt. Jøder går med angst over sine torg. Det er mørkt over Betlehem. Samtidig er det kirketid i verden. Dette er sannelig en tid for tro og tvil. Det er jul.

I kirkene lyder en av grunnfortellingene i vår kultur: den to tusen år gamle teksten fra evangeliet. Vi kaller den juleevangeliet. Vi kjenner ordene og stemningen. Noen fester seg ved gjetterne på marken. Andre finner glede i engelene. Ingen er uberørt av en kvinne som ikke får komme i hus når hun skal føde. Alle har sine tanker.

Da Jesus kom, var han en gjest som ikke var velkommen. Men han kom likevel. Julebudskapet handler om Gud som søker et hjem i våre hjem. Han søker fellesskap med oss slik vi har det. I en verden preget av krig og hat er Gud til stede. I et folk som legger ti milliarder kroner i gaver under juletreet. I et hjem preget av angst for fyll og rusmisbruk i høytiden. I alderdommens ensomhet. På sykehusene. Blant flyktninger og asylsøkere. Hos romfolket. Det kan være slitsomt å høre hvor glade vi er i julen, når vi ikke har noen å dele gleden med.

Men Gud søker et hjem i våre hjem, og ingenting menneskelig eller umenneskelig er fremmed for Gud. Det kan være en trøst for alle som ikke vet hva *god jul* betyr, og de er altfor mange.

Da Jesus ble født, kom Gud til oss. Han er en ubuden gjest, men han setter seg ved våre bord og deler våre kår. Julefortellingen har et tydelig verdisyn: krybberomantikken og pengegaloppen står i skarp kontrast til budskapet slik Jesus selv utdyper det. Tretti år etter at englesangen var forstummet og vismennene dratt hver til sitt, står julens hovedperson selv frem med sitt radikale budskap: «Herrens Ånd er over meg, for han har salvet med for å forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.»

Julebudskapet utfordrer samvittigheten. Så får vi justere våre verdier etter det, slik at det blir samklang mellom fortelling og feiring, mellom budskap og liv. Det tror jeg ikke vil ødelegge vår julestemning, men vi tar livet på alvor og ønsker Ham velkommen som kom til oss og søker oss.

En velsignet høytid!

Menighetsblad for Dyrøy

E-post: menighetsbladet@dnnett.no

Ansv. redaktør: Sigurd Skollevoll
E-post: sigurd.skollevoll@online.no
I redaksjonen: Sigurd Skollevoll, Arne Ivar Hanssen og Geir Skoglund.
Layout: Trygve Skipenes Østrem
E-post: trygve.ostrem@online.no

Bankkonto: 4776 16 83124

Dyrøy Menighet

Postboks 23 - 9316 Brøstadbotn
Prestekontor og menighetskontor
tlf. 77 18 83 28 / 913 67654
E-post: dyroy.menighet@dnnett.no
Kontortid: mandag og onsdag 0900-1400

Sokneprest Thor-Arne Ervik
tlf. 415 74367 (fra 03.03.2013)
Menighetspedagog Christina Becker
tlf. 410 85679 (fra febr. 2013)
Kirkeverge Rachel Vangen Hoholm
tlf. 992 04999
Organist Michael Martin
tlf. 482 16223
Leder i menighetsrådet Anne Larsen
tlf. 959 45318

Trykk: ABC-grafisk, 9325 Bardufoss

Forsiden:

«Måneskinn
over Børingen»

Foto:
Geir H. Skoglund

Neste nummer kommer ut ca. 15. mars 2013. Stoff til bladet må være redaksjonen i hende 1. mars.

Vi ønsker deg alle velkommen!

Ordene ovenfor har de fleste av oss sunget mens vi har klappet i hendene med barnlig lyst rundt et juletre. Med Gustava Kiehlands ord fra midten av 1800-tallet har vi sunget *O, Jul med din Glæde*. Vi har sluppet gleden og forventningen løs i sangleken og hilst jula og julas hovedperson med jublende røst titusinde gange velkommen!

Jeg håper vi alle finner noe av denne glede og forventning igjen når vi nå snart skal feire jul! Og kanskje trenger vi ikke stresse slik heller i forkant? Det blir jul selv om ikke hver en krok er vasket og tallet på julekaker i sortimentet ikke når opp i syv. La oss heller dele litt mer liv med hverandre. Og kanskje skal vi grunne litt på det lederen i Samisk Kirkeråd, Anne Dalheim, utfordrer oss på når hun spør: Er det plass til *Rom* i herberget?

Nye medarbeidere

Jeg har i alle fall full tiltro til at Dyrøy menighet tar imot de to nye medarbeiderne som vil dukke opp i februar/mars og ønsker dem hjertelig velkommen! Det gjelder den nye soknepresten Thor-Arne Ervik og Christina Becker som er ansatt som menighetspedagog. Leserne finner en kort presentasjon av de to annet sted i bladet.

Menighetsbladets økonomi

Litt mer prosaisk er det når jeg finner det nødvendig å nevne menighetsbladets økonomi. Det er kommet inn litt for lite bladpenger til å dekke årets utgifter, så om noen vil yte en (ekstra) skjerv for å ønske bladet velkommen, så svinger vi oss i kretsen og neier og bukker her i redaksjonen. Menighetsbladets bankkontonummer finner dere i spalten til venstre.

«Så rekker jeg deg nu med glede min hånd»

..., skrev Gustava Kielland, og fortsatte: *Så knytter vi kjærlighets hellige bånd, og lover å elske hinannen*. Er ikke et slikt løfte egentlig en fantastisk julegave? God Jul!

Jubileumsfeiring

Noen 75-åringer er kvikke. De er aktive. De skaper stort engasjement. De betyr mye der de er. De er brobyggere. Slik er også dagens jubilant.

Brøstad kirke markerer i år sitt 75-års jubileum. Det har noen likhetstrekk med andre bursdagsfeiringer, men også forskjeller. Fokus handler selvsagt om et bygg og en kirke, men uten innholdet, uten menigheten og uten en Gud, ville bygget i seg selv hatt liten betydning.

Nær 15 prosent av Dyrøys befolkning var samlet til fest i Brøstad kirke 4. november i år. Det i seg sjøl gir grunnlag for en refleksjon i etterhånd. Jeg tror det forteller at kirken er viktig for mange. På festdagen var det folk i alle aldre; de som alltid har bodd i Dyrøy og de som nylig er flyttet til kommunen. Forskjellige mennesker ytre sett, men på festgudstjenesten og påfø-

Da lysene ble tent og Sigurd var forsanger og sang «Er alle til stede, er alle her nå?», kunne en kjenne forventningen, gleden og stoltheten.

gende kirkekaffe, var vi ett stort fellesskap. Vår prost og vår tidligere prest, Sigurd Skollevoll, forrettet med trygg og stø hånd. Brøstadbotn Barnegospel og konfirmantene pyntet alteret og dekket festbord midt i kirken. Da lysene ble tent og Sigurd var forsanger og sang «Er alle til stede, er alle her nå?», kunne en kjenne forventningen, gleden og stoltheten. Vi var klar til fest. Vi var samlet for å markere en viktig jubilant i Dyrøy.

Fest og glede

Visst kan det feires i ei kirke. Gudstjenesten ble et godt eksempel. Mange ble berørt av sangen fra Brøstadbotn Barnegospel, Dyrøy korforening og Dyr-

øyoktetten, formidlingen av Guds ord, involveringen av mange barn og unge og lystenninga for de som har gått bort det siste året. Allehelgensdagen er en spesiell kirkesøndag. Sorg og glede står sammen. Nærmere 170 mennesker satt i benkeradene, og noen kjente på sorg og savn fordi de hadde mistet en nær det siste året. Likevel var gleden fremtredende på dagen. Slik skriver en på sin facebook-profil i ettertid:

Dyrøy korforening var med å feire. Her med solist Renate Moldvik i en feiende negro spritual.

👍 *«Har vært og feira Brøstad kirke i dag! Det er 75 år siden den ble tatt i bruk som Brøstad kapell. Bursdagsfesten var flott: Trivelig høytidsgudstjeneste med deltakende kor, herlig menighetssang, fine og kjente salmer. Og serveringa og samværet etterpå var helt topp! En veldig fin måte å bruke søndagen på! Å være i lag med store og små i lokalsamfunnet - hvilken glede!»*

En raus og inkluderende folkekirke

Nærmere 200 snitter og 12 festkaker ble servert. Dugnadsånden i Dyrøy lever i beste velgående. Ordfører Rand Lillegård pekte også på dette i en varm og sterk tale. «I et fellesskap har hver enkelt en verdi».

Ordføreren var opptatt av at kirken har en viktig rolle i vårt lokalsamfunn. «Det må være stor takhøyde, det må være rom for alle. Vi trenger kirken for å markere viktige begivenheter som dåp, konfirmasjon og bryllup, men kanskje enda mer når sorg og sykdom rammer». Ordføreren ga uttrykk for glede over arbeidet i menigheten og overrakte en fin blomsterbukett fra Dyrøy kommune.

Håkon prest

I Dyrøy på 80-tallet fikk Håkon tilnavnet «Håkon prest». Det har fulgt han siden, også der han i dag jobber som ledende sykehusprest på UNN (Universitetssykehuset Nord-Norge). Håkon talte under kirkekaffen. Augdal uttrykte takknemlighet for måten han og hans familie ble tatt i mot på 80-tallet som ny prest. «Det har betydd mye for meg», sa Håkon. «Ta imot den nye presten på samme

måte. Og også nye borgere i Dyrøy». Augdal har satt mange avtrykk i bygda vår. I dag bærer ungdomsrommet i kirka hans navn. I Håkonshallen samles ungdommer; «Laget» og også konfirmantene. Augdal var en stor drivkraft sammen med blant annet Torstein Høgmo for å realisere Håkonshallen.

Gaver til jubilant(e)

Brøstad Sanitetsforening ved Randi Sætherskar overrakte en gavesjekk på lydene kroner 10 000,-. Leder av menighetsrådet, Anne Larsen, takket og lovet at pengene skulle forvaltes på en god måte.

Bildet til venstre: I Dyrøy fikk Håkon Augdal tilnavnet «Håkon prest» - dette har han beholdt på UNN.

Under: Ragnhild Jakobsen fra Sæther tok smilende i mot blomster fra feiringen.

Vi hadde kjøpt mange blomster til festen. Og målet for jubileumskomiteen var at alle som var 75 år eller eldre, skulle få meg seg hjem en av de 25 bukkettene som var i kirka. Slik kunne vi vise respekt for de som har bidratt over lang tid, og samtidig kunne blomstene gi glede i mange hjem. Jubileumsfeiringen ble på denne måten forlenget.

Et framtidbygg

De første ekteskapene som ble inngått i Brøstad kapell var mellom Dagny Marie (fra Kvalsund) og Bernhard Sæbbe og Magna (fra Ankenes) og Meyer Sæbbe.

Torstein Høgmo var sentral da kapellet ble restaurert og fikk nytt tårn i 1987.

Dette skjedde den 26. juni 1937. Hartvig Hartvigsen var en av de første som ble døpt i kapellet, 10. oktober 1937. Hartvig holdt en fin tale under kirkekaffen, og selv om karen ikke husket dåpsseremonien (naturlig nok), kunne han fortelle at det var mange som ble døpt denne dagen. Kirkebøkene forteller at det var 16 barndåp + to stadfestelser for hjemmedøpte barn.

75 år senere skjer det mange aktiviteter i Brøstad kirke. Den er aktuell, svært ofte i bruk og er tatt godt vare på. Det er din kirke. Det er vår kirke. La oss alle bidra til at jubilaranten ofte får besøk og kan fylle sin rolle i lokalsamfunnet.

På vegne av jubileumskomiteen bestående av Marit Toldnes Espejord, Geir Skoglund og undertegnede, takker vi alle som gjorde denne dagen til en fest.

Tekst: Ragnvald Storvoll/Foto: TSØ

Ny sokneprest i Dyrøy

Thor-Arne Ervik, 36 år gammel, er født og oppvokst i Harstad, men har hatt bosted i Trondheim, Oslo, Tromsø, Stavanger, Sandnes og Toronto i Canada.

- Jobbet først som kapellan på Fauske, før jeg dro hjemover til Harstad og har vært prostiprest i Trondenes siden 2007.

- Jeg er en utadventt og positiv type, og ser frem til å bli bedre kjent med Dyrøy. Naturlig å komme til Dyrøy siden kona mi er fra Ellevoll.

- Mest erfaring fra konfirmantarbeid og MILK-arbeid (MinI LederKurs) de seneste årene. Har visjoner for en voksende, levende menighet, som samtidig ivaretar folkekirkeaspektet.

- Interessert i data, språk og spesielt fotball. Favorittlag i England er Norwich og i Italia er det Parma FC. Tidligere styremedlem i Harstad KrF, og var interimleder nå i vår 2012.

Thor-Arne Ervik

Ny menighetspedagog

Christina Becker er 32 år gammel, oppvokst i Tyskland, men har bodd i Norge i snart 10 år.

Hun har vært menighetspedagog i både Saltdal og Hadsel menigheter, men er egentlig utdannet jurist fra Tyskland. Christina kommer sammen med sin ektemann Sven til Senja prosti, Sven som sokneprest i Sørreisa.

Hun gleder seg til stort til et møte med barn og unge i Dyrøy menighet.

815 33 300

Kirkens SOS er kirkens egen krise-telefon. Et åpent takvindu når alle dører er stengt eller føles stengt. Et sted en kan ringe anonymt og uten å møte moralske pekefinger, «ta deg nå sammen-utsagn» eller velmente bagatelliserende råd. En trenger ikke snakke om Gud for å ringe, og ingen ting er så forferdelig at det ikke kan snakkes om. Det er fullstendig taushetsplikt.

Vì har åpent hele døgnet!

Leir med mening

Konfirmantsamlinger kan ha mye å by på

Det vet syv konfirmanter fra Dyrøy og tretten fra Tranøy, samlet helga 16.-18. november til Brøstad Camp som Dyrøy kristelige skolelag arrangerer i samarbeid med Dyrøy menighet. I år med et tiårsjubileum, og mange ungdommer har opp gjennom årene fått gode minner fra både samlingen – og ikke minst fra Brøstad kirke.

– Det er ei veldig fin kirke. Og fint at det er et eget ungdomsrom her, mente Jørgen Adolfsen fra Vangsvik.

– Det skulle vi også ha hatt hos oss, syntes Marianne Rochmann fra Stonglandseidet.

Med tittelen «Hopp i det» var tema lagt for ei lang helg, fordelt på Elvetun skole og Brøstad kirke. Ikke bare bibeltime og andakt, men også filmkveld, volleyballkamp og gudstjenesteverksted. Som konfirmanter må de til sammen delta på åtte gudstjenester. Lørdag ettermiddag

var de mange i sving med forberedelsene: Mathilde Rochmann fra Tranøy, Julianne Christiansen fra Dyrøy, Jørgen Adolfsen fra Tranøy, Daniel Thomas Edwards fra Vangsvik, Julianne Lilleng fra Dyrøy og Linda Lyså fra Dyrøy.

– På gudstjenesteverkstedet har vi selv regien på gudstjenesten, forklarte Jørgen Adolfsen.

– Temaet er da Jesus gikk på vannet. Det er artig å få «lage» en egen gudstjeneste. Vi har pyntet kirka og skal synge. Kan hende ville flere ha gått i kirka hvis mer var dramatisert.

Bildet til venstre:

Dyrøy kristelige skolelag arrangerte sin årlige leir i Brøstadbotn 16. - 18. november, og den var mange glade for å delta på – fra venstre Mathilde Rochmann fra Tranøy, Julianne Christiansen fra Dyrøy, Jørgen Adolfsen fra Tranøy, Daniel Thomas Edwards fra Vangsvik, Julianne Lilleng og Linda Lyså, begge fra Dyrøy.

Linda Lyså syntes gudstjenestene var mer interessante når de hadde et tema. Et religiøst innhold må de ha, mente Daniel Thomas Edwards.

– Jeg går på gudstjeneste én gang i året, fortalte han.

– På julaften.

Noen av dem hadde vært i Brøstadbotn før. For andre var det første gangen de var i Brøstad kirke. Mathilde Rochmann har en egen blogg på nettet. Der skulle hun skrive om campen.

– Jeg har vært i Brøstadbotn en gang for mange år siden. Og spilt fotballkamp, sa hun.

Fredag var det bli kjent-kveld, etterfulgt av Spiderman III. Med både basseng og gymsal på Elvetun skole til rådighet på lørdag var det nok å gjøre.

– Det er et bra opplegg her. Vi blir kjent med andre konfirmanter, har spist god risengrynsgrøt – og skal ha pizza i kveld, mente ungdommene.

Tekst og foto: Arne Ivar Hanssen

Et kirkeorgel er et nytt musikalsk bekjentskap – her prøvd av Julianne Lilleng og Jørgen Adolfsen.

Julemesse i over 50 år

Mange timer ligger bak. Det strikkes, syes, snekres, bakes og males. Det finnes ikke den ting du ikke kan få med deg fra ei julemesse. Og julemessene har vært et velkjent fenomen i mange år både i og utenfor kommunens grenser. Lørdag 17. november arrangerte Sørreisa misjonsforening julemesse for 52. gang.

Kafébordene i kulturhuset var fullsatte den formiddagen, for misjonsforeningens årlige julemesse er like mye en sosial begivenhet. Den er det mange som gleder seg til, også alle de som stiller ut hjemmesnekret, hjemmestrikket og hjemmebak.

– Hobbyen vår er å strikke og brodere, og når det nærmer seg julemesse, begynner vi å bake, smiler Aud Kari Bakkland i Finnset misjonsforening.

– Denne messa er alltid så givende, og når salen fylles slik som nå, er det bare helt fantastisk. Inntekten i år går til prosjekt i Thailand. Hver forening har også utlodning.

Første messe ble arrangert på det gamle herredshuset i 1961. Før det ble varene fra misjonsforeningene i Sørreisa sendt til Tromsø.

– Men vi hadde ei prestefrue som sa at vi var mange nok til å ha egen messe. Da ble innsatsen mangedoblet også, forteller Aud Kari Bakkland.

Det er heller ikke bare de voksne som koser seg på julemessa. For noen år siden begynte man med å ha diverse spill og aktiviteter tilgjengelig for de minste besøkende. Det er populært.

– De voksne har så mye hygge her, de kan sitte i ro i kafeen, og nå har vi også noe for ungene, forteller Solveig Mathisen.

Tekst og foto: Arne Ivar Hanssen

Sørreisa misjonsforening arrangerte i november sin årlige julemesse for 52. gang. Den er det mange som ser frem til, kunne Aud Kari Bakkland i Finnset misjonsforening fortelle.

Kastnesmessa gikk av stabelen lørdag 17. november og Åshild Chruickshank i ungdomslaget Heimhug forteller at det ble rekordoverskudd i år.

I ungdomshuset på Kastnes står Trine Cruickshank og Marit Bolle Karlsen og selger knekkebrød, småkaker og dekorerte lys og glass. Og de knekkebrødene var bare knakenede gode! (red. anm.)

Vaffelpressa er i gang. Solveig Holmen frisker opp røra.

Lørdag 10. november var det **julemesse på Stallheim**, og den var godt besøkt også i år. Det er Brøstadbots sanitetsforening som arrangerer denne.

Høyre hjørne: Lange baner med handarbeider. Og når det er unnagjort er det bare å gå videre til kaffe og kakebordet...

Under: På Stallheim-kjøkkenet er det full aktivitet. Rømmegrøtten putrer på komfyren under kyndig overvåking av ungdommene Bjørg Krogh, Bjørg Dahl og Kristine Fossmo.

Internasjonal (jul)aften

Torsdag 29.11. var det duket for ny Internasjonal aften i kirka - denne gangen med fokus på jul!

Det ble servert julemat fra mange land - kårluletter fra Romania v/Mirella, fylte pannekaker fra Russland v/Tatjana, sukkerbrød fra Romania v/Ioana og norsk julebrød med hjemmelaget jordbærsyltetøy v/Sissel. Gode krumkaker med multekrem v/Steivor, riskrem med rød saus v/May Anne og Marit, stor mince pai med vaniljesaus fra England v/John og små paier og pølseruller fra Australia v/Anna, pepperkakekirke v/Karin, russisk salat v/Olga og kvernkaker v/Siv Frida. Tror dere vi ble mette?

Olga Didriksen leste juleevangeliet fra en russisk familiebibel.

Vi fikk også servert smakebiter på tradisjoner fra flere av landene.

I Romania er det tradisjon for at ungene går fra hus til hus om formiddagen og synger julesanger. Etterpå får de godteri eller epler eller nystekt brød, omtrent som vår norske julebukk-tradisjon. På gårdene står portene åpne så det er tydelig at man er ventet og velkommen. Om kvelden går ungdommer og menn fra hus til hus. Men i Romania har de med seg ei pynta stjerne som symbol på Betlehemsstjerna, og gjerne instrumenter.

Jula handler om Jesus, - det er ingen nisser i julefeiringa i Romania. De fleste åpner julegavene 1. juledag om morgenen. Fra 4 uker før jul er det fastetid der mange voksne bare spiser grønnsaker, og ikke kjøtt, melk og egg. På julaften er det derfor en stor middag med kjøtt, og familiene samles.

Fra Filippinene fikk vi høre at de begynner å pynte til jul allerede i november,

og de har pynten fremme til 6. januar. De går gjerne på gudstjeneste kl. 4 el. 5 om morgenen (morgenmesse) fra 16. desember og frem til julaften. På julaften har de vanlig julemiddag, men legger seg tidlig, og står så opp igjen ca. kl. 24.00 natt til 1. juledag. Da har de frokost (!) og åpner gaver.

Olga kunne fortelle fra Russland at de ikke hadde noen juletradisjoner der da hun vokste opp. Da var kirker bannlyst, og folk fikk ikke være kristne og tro på Jesus. Nå er situasjonen helt snudd om, og det er bygd mange kirker fra 1980-tallet og fremover. Nå feirer hele landet en kristen jul, kristne tradisjoner har fått mye mer innpass og kirker har fått en naturlig plass.

Anna fortalte fra Australia om jula som

der faller midt på sommeren. Mange er på strandferie, og ofte grilles det fisk og reker i jula fordi det er for varmt til å spise tunge kjøttmiddager. Nissen kommer på surfebrett, og har gjerne med seg kvinnelige assistenter i bikini. En ganske annerledes jul enn det vi er vant til i det kalde nord, med andre ord!

Berit på Vinje fortalte om fenomener hun lurer på skyldes at de har fjøsnisser på gården før jul. Det skjer nemlig ofte rare ting i fjøset da. Det kan være mer mat i fjøset om morgenen enn det som ble satt ut om kvelden, en radio kan slå seg på helt av seg selv, og kyr kan plutselig være løse og ha flyttet seg fra et sted til et annet som skulle være fysisk uforklarlig. På Dyrøya står kirkegang høyt, og det er mange som tenner lys på gravene, det spises julegrøt på dagen og pinnekjøtt på kvelden hos Berit og familien. Gavene åpnes på kvelden. En slik feiring er det nok mange nordmenn som kjenner seg igjen i. Så ble juleevangeliet lest på engelsk, russisk, filippinsk og norsk.

Nok en flott Internasjonal aften er feiret. Disse kveldene beriker oss med ny kunnskap om og fortellinger fra andre land. Spesielt artig var det denne gangen å få innblikk i ulike juletradisjoner. De Internasjonale kveldene arrangeres ca. 2 ganger pr. år, og anbefales på det varmeste!

BSØ/TSØ (foto)

Gabriel og Nathaniel var kjempeflinke til å lage julelenke - med farger fra alle flaggene på internasjonal aften...

Norske julekaker, europeisk tradisjon

Tekst: Arne Ivar Hanssen
Foto: Sunniva Løwø

Syv slag skal det helst være til jul, men hvor ur-norske er egentlig julekakene våre?

De fleste av oss baker ikke lenger i leivveis, for deretter å stable hyllene fulle i stabbur og matlager. Det skulle ikke spares på noe til jul, verken av bakverk eller fet mat. Men julekaketradisjonen vår er i grunnen ikke særlig gammel. I Hanna Winsnes Lærebog i de forskjellige Grene af Husholdningen som utkom i 1845, er det oppført én «julekage»: «Til 3 Pund Meel tages 1/2 Pund Smør, 1/2 Pund knust Melis, 3 a 4 Æg eller Æggehvider...» og så videre, og blander man alt det sammen, får man noe som smaker julebrød. De små julekjeksene som vi gjerne ser på som ekte julekaker, finnes ikke i den samlingen.

Flere av dagens «norske» julekaker stammer fra førreformatorisk tid og hadde nok opprinnelig religiøs betydning. Går vi et stykke utenfor landegrensene, finner vi raskt bakverk som både har mye – og dramatisk – historie. Christ- eller Weihnachtsstollen nevnes allerede i 1329. Stollen, som ble laget av vann, havre og rapsolje, ble gitt i gave til biskop Heinrich i Naumburg. Stollen var mager og bakt til den kristelige fastetiden i adventen. Selve utformingen av dette julebrødet var ment å fremstille Jesusbarnet svøpt i hvitt. De adelige ønsket imidlertid et brød med mer fylde,

Billedtrykken forteller historien om biskop Nikolaus av Myra.

og rundt 1420 ble det forfattet et brev til pave Nikolaus den femte, der de ba om å få opphevet smørforbudet i Stollen.

Det fikk de ikke, men seksti år senere skrev pave Innozenz den åttende det såkalte «smør-brevet», der man fikk lov til å bytte ut rapsolje med ekte smør i brødet. Gjentytelsen var en avlat som var med på å finansiere byggingen av flere store kirker, blant annet domkirken i Freiberg.

Allerede i egypternes kongegraver fra 1500 før Kristus fant man rester etter honningkaker. Honning har blitt ansett som en gave fra gudene i mange kulturer, og i klostrene ble det i middelalderen bakt «Lebkuchen» til jul – med honning. Hvor forstavelsen «leb-» kommer fra, er litt usikkert, men muligens har den opphav i det latinske «libum», som betyr mykt flatbrød. «Lebkuchen» nevnes for første gang i 1409, og i én av

oppskriftene brukes også pepper, som den gang var verdifullt og derfor også et statussymbol.

En velkjent kakekjeks her til lands, og kanskje særlig her i nord, er «spekelasi», ruter-formede kjeks med samme oppskrift som kakemenn. For et par generasjoner siden var det kanskje særlig den som var det mest brukte bakverket til kaffen, for den var lett å bake, og ingrediensene var heller ikke av de dyre. Kvitkjeks, ble de også kalt. Men det fornorskede navnet har sannsynligvis et annet opphav: Både i Nederland, Belgia og Tyskland finner vi julekjeksene «Spekulatius», og det navnet kommer fra det latinske «speculum», som betyr speil. «Spekulatius» er en utbredt julebakst i Tyskland: Deigen trykkes inn i former av tre, som deretter hvelves på ei langanne. De ferdigstekte kakene blir til nettopp speilbilder av formene.

Det er mange historier om hva som egentlig er bakgrunnen for disse spesi-

elle kakene. Én av dem griper rett inn i selve roten av våre moderne juletradisjoner: Biskop Nikolaus av Myra var opphav både til den tyske Sankt Nikolaus-feiringen, til vår moderne julenisse og til skikken med å gi julegaver. Da han døde, ble det bakt et spesielt bakverk, med smør, krydder og mandler. Bakverket ble kalt *speculatus*, ikke med henvisning til det latinske «speculum», men til betegnelsen «Bischof Speculator».

Og på billedtrykkene ble historien om Nikolaus av Myra fortalt.

Oppskriftvariantene i dag er forskjellige, men mye godt krydder hører gjerne med: Malt ingefær, nellik, kardemomme og kanel. Noen bruker også malte mandler. Når deigen er ferdig, lar man den stå kaldt, og etterpå trykker man deigen inn i formene. Det finnes også egne kjevler hvor bildene er skåret inn, og mangler du både former og kjevle, kan man alltid bake flate kjeks og pyn-te dem selv.

Ekte kakeformer av tre hører med når man baker «speculatus».

Jul

Jul kommer av det norrøne ordet jól eller jólablót. Jula var opprinnelig den hedenske feiringen av midtvinterdagen i Norden.

Den kristne høytiden og festen vi kjenner best til i dag, er til minne om Jesu Kristi fødsel. Den kristne juledagen er 25. desember. Når de ortodokse kirker feirer jul den 6. januar, er det ikke fordi de regner med at Jesus ble født en annen dato, men fordi de fremdeles bruker den julianske kalender som ligger 13 dager bak vår.

Julaften markerer begynnelsen på natten som er blitt valgt til å markere at Jesus ble født. Ingen kjenner Jesu egentlige fødselsdag.

Kristus i julenavnet

I storparten av Europa har feiringen fått et kristent navn: På engelsk brukes navnet Christmas (kristmesse), tysk Weihnachten (vienatt), fransk Noël (fødsel). I Skandinavia har høytiden fått beholde sitt gamle germanske navn jul. I England har de bevart Yuletide som en arkaisk form.

Jo mere vi er sammen

Typiske elementer i julefeiringen i hele verden er levende lys, festlig lag, sammenkomster i familien, tradisjonspreget mat, gaver, bruk av symboler som rødt og grønt, nisser, engler, stjerner og julekrybber.

Det er likevel ulike tradisjoner fra land til land. I Norge blir julen feiret med

julemat, levende lys og musikk. Vi gir hverandre gaver, de fleste pynter juletre og synger julesanger. Mange har gang rundt juletreet som fast innslag og det er populært å gå på juletreffest i romjulen. Kirkegang på julaften eller en av juledagene, og lesing av juleevangeliet hører også med for mange. Folk har tradisjoner som ofte har vart i mange generasjoner.

Julen er en stor høytid for mange familier, med forventning om hyggelig samvær og fine gaver. Men høytiden kan også være en av de vanskeligste for mennesker som gruer seg til å stå utenfor det hele.

Tips til julefeiring

- vis og lær barna gleden ved å gi fremfor å få gaver
- gi heller bort opplevelser og samvær enn ting
- inviter hjem noen som gruer seg til en ensom julefeiring
- besøk noen du ser sjelden

Kirkeaktuelt.no/sisk

Jakten på julestemningen

Vi nærmer oss jul med stormskritt. For mange av oss er dette den koseligste tiden av året. «Når man tenker tilbake på barndommens julefeiring er det neppe de dyre gavene man husker. Det som sitter igjen er stemningen rundt bordet, nemlig den berømte julestemningen. For noen er dette varme, gode minner preget av latter og samhold. For andre kan tanken på barndommens julefeiring bringe fram dårlige minner om en vond klump i magen fordi man ikke kunne vite om mamma eller pappa kom til å drikke for mye», sier Kari Randen, daglig leder i AV-OG-TIL.

Dessverre er det slik at mange barn gruer seg til denne høytiden. De engster seg fordi de vet at jul betyr at foreldrene deres kommer til å drikke alt for mye alkohol. Kanskje det er på tide å bruke mindre krefter på perfekt svor, syv sorter bakt fra bunnen og dyre gaver og heller reflektere over hvordan voksnes alkoholbruk påvirker feiringen?

Kampanjen *Hvor mange glass tåler barnt ditt?* er laget av AV-OG-TIL og 15 andre organisasjoner. Den vil oppfordre voksne til å tenke over hvordan man forholder seg til alkohol i samvær med barn og unge.

Fra: www.avogtil.no

DEMAS as hovedkontor er i Brøstadbotn. Gjennom nettbasert kommunikasjon har bedriften fra den ble etablert i 1989 vært uavhengig av stedstilknytning og har kontor og avdelinger i Harstad, Hønefoss og Russland. Bedriften leverer produkter til inn- og utland. DEMAS har egen utviklingsavdeling. Gjennom innovasjon og utvikling har DEMAS flere ganger kommet med nye oppfinnelser og nye produkter til bransjen.

DEMAS er en teknologi- og produksjonsbedrift med produkter og tjenester som elektrotavler, ingeniørtjenester, automasjon- og styringssystemer. Bedriften har bygd ut for videre vekst. I dag er vi ca 30 ansatte.

Fagområder/utdanning:

- Ingeniørkompetanse i elektro, data, industrideknikk etc.
- Fagbrev i tavlemontasje, elektro, automasjon etc.
- Økonomi og ledelse, internasjonal handel etc.
- Prosesskunnskap, teknisk og organisatorisk

Er DEMAS din arbeidsplass i framtida?

www.demas.no

- Thor-Arne Ervik - vår nye prest
- Menighetspedagog Christina Becker
- Menighetsrådet i Dyrøy
- Konfirmantene våre
- Skolelaget
- Trosopplæringen
- Ny liturgi i menigheten
- Elever og lærere på Elvetun skole
- Formiddagstreffet
- Samtalefellesskapet
- Jule- og nyttårsfeiringen
- Dyrøy korforening
- Dyrøyoktetten
- Brøstad barnespel
- De som sliter med sykdom
- De som har mistet noen
- Menighetens misjonsprosjekt
- Alle ensomme
- Fred i Midtøsten

**SAMTALE
FELLESSKAPET**

Du er hjertelig velkommen til samtalefellesskapet også våren 2013.

**Vi møtes torsdag 24.01.2013
i Brøstad kirke**

Samtalefellesskapet er et åpent fellesskap i Dyrøy menighet. Samlingene er hver tredje torsdag i Brøstad kirke. Samlingene starter kl.19.30 med et hyggelig måltid. Dernest er det en innledning rundt et tema som etterfølges av samtale i grupper eller i fellesskap.
Velkommen!

**Dyrøy Omsorgssenter,
Andakter - Vinteren 2013**

Torsdag 3. januar kl. 16.30
Andakt v/Rolv Bruun

Torsdag 17. januar kl. 16.30
Andakt v/John Taylor

Torsdag 31. januar kl. 16.30
Andakt v/Rolv Bruun

Torsdag 14. februar kl. 16.30
Andakt v/John Taylor

Torsdag 28. februar kl. 16.30
Andakt v/Rolv Bruun

Torsdag 14. mars kl. 16.30
Andakt v/John Taylor

Skjærtorsdag 28. mars kl. 16.30
Nattverd gudstjeneste
v/Thor-Arne Ervik
Oftring: Bibelleseringen

Alle er hjertelig velkommen!

Gledelig jul!

Takk til alle som har stilt opp i Dyrøy menighet i 2012!
Takk for godt samarbeid med kommune og lokalsamfunn.

Vår hilsen i jula er fra en som bare gir: «For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv» (Joh. 3, 16). Også når livet skjærer seg: Han elsker deg og meg, uten betingelser!!

Sigurd Skollevoll Geir Skoglund Arne Ivar Hansen
Redaksjon

Trygve Skipenes Østrem
Layout

JULEN 2012

Dyrøy kommune ønsker alle sine innbyggere
en riktig god jul og et godt nyttår 2013.

En spesiell hilsen til de eldre og syke.

Vennlig hilsen
Randi Lillegård, ordfører

Velkommen til vårt utsalg i Brøstadbotn

Tverrveien 7, 9311 Brøstadbotn, ☎ 77 18 93 50

Åpningstider:
Man - Tor: 10.00 - 16.00
Fre: 10.00 - 17.00
Lør: 10.00 - 14.00

Blomsterbua Begravelsesbyrå

Salg av gravminner og navnetilførsel
Stell og beplantning av gravsteder
Anne Larsen, ☎ 95 94 53 18

BYGGER'N — BRØSTADBOTN —

Bergan Byggevarer AS. Brøstadveien 307, 9311 BRØSTADBOTN.
Telefon 77 18 84 80. Telefax 77 18 87 44

Et verdig farvel

BEGRAVELSESBYRÅET I DYRØY

SANDBAKK
Begravelsehjelp
Finnset, 9310 Sørreisa
Tlf: 922 28 999

Gudrun Falch Anne Marie Dahl

FAGERLIDAL GARTNERI
9326 Bardufoss
Tlf: 916 48 324
Alt i blomster og binderi

Vi hjelper deg med praktisk støtte og alt som trengs, for å gjøre begravelsen til et verdig farvel

Verdighet - Lang erfaring

Vi besørger alt ved begravelse i nært samarbeid
med pårørende og deres ønsker. Døgnvakt 77 84 11 30

MIDT-TROMS Begravelsesbyrå

Ringveien 4, 9305 FINNSNES

23. desember – 4. søndag i adventstiden

Kastnes bedehus kl 17.00

Høymesse

v/prestevikar Jan Ole Berntsen

Ofring: Egen menighet

24. desember – Julaften

Dyrøy kirke kl 14.00

Familiegudstjeneste

v/sokneprest Thor-Arne Ervik

Ofring: Dyrøy kirkes venner

Brøstad kirke kl 16.00

Familiegudstjeneste

v/sokneprest em. Christian Andersen

Ofring: Kirkens Nødhjelp

25. desember – Juledag

Dyrøy kirke kl 12.00

Høytidsgudstjeneste

v/prost Sigurd Skollevoll

Ofring: Det Norske Misjonsselskap

– region nord

26. desember – 2. juledag

Ingen gudstjeneste i Dyrøy menighet

30. desember – Romjulsøndag

Brøstad kirke kl. 11.00

Høymesse v/seniorprest Rolv Bruun

Ofring: Egen menighet

1. januar – Nyttårsdag

Ingen gudstjeneste

6. januar – Kristi Åpenbaringsdag

Brøstad kirke kl. 11.00

Høymesse v/seniorprest Rolv Bruun

Ofring: Misjonsalliansen

13. januar – 2. søndag i åpenbaringstida

Ingen gudstjeneste

20. januar – 3. søndag i åpenbaringstida

Moen bedehus kl. 11.00

Høymesse v/seniorprest Rolv Bruun

Ofring: Moen bedehus

27. januar – Sámannssøndag

Brøstad kirke kl. 11.00

Familiegudstjeneste

v/prost Sigurd Skollevoll, Astrid Østrem

Skoglund og Karin Storvoll.

Lys Våken-helg for 5.-klasse

Ofring: Bibelselskapet

3. februar – Kristi forklarelsesdag

Brøstad kirke kl. 11.00

Høymesse

v/seniorprest Rolv Bruun

Ofring: Normisjon – Arbeidet i utlandet

10. februar – Fastelavnssøndag

Brøstad kirke kl. 11.00

Familiegudstjeneste v/sen.pr. Rolv Bruun

Innsettelse av menighetspedagog

Christina Becker.

Sang av Brøstadbotn Barnegospel

Ofring: Egen menighet

Onsdag 13. februar – Askeonsdag

Brøstad kirke kl. 19.00

Fastegudstjeneste med skriftemål

v/prost Sigurd Skollevoll

Ofring: Kirkens SOS i Nord-Hålogaland

17. februar – 1. søndag i fastetiden

Sørreisa kirke kl. 11.00

Innsettelse av ny sokneprest

24. februar – 2. søndag i fastetiden

Dyrøy kirke kl. 11.00

Høymesse v/prost em. Oddmund Brundtland

Ofring: De fire Diakoniinstitusjoner

3.mars – 3. søndag i fastetiden

Brøstad kirke kl 11.00

Høymesse v/prost Sigurd Skollevoll.

Innsettelse av Tor Arne Ervik som ny sokneprest.

Sang av Dyrøy korforening.

Ofring: Egen menighet

10. mars – 4. søndag i fastetiden

Ingen gudstjeneste i Dyrøy menighet

17. mars – Maria budskapsdag

Brøstad kirke kl. 11.00

Høymesse v/seniorprest Rolv Bruun

Ofring: Menneskeverd

24. mars – Palmesøndag

Moen bedehus kl. 11.00

Høymesse v/sokneprest Thor-Arne Ervik

Ofring: Egen menighet

TAKKEANNONSER

Vi vil gjerne gjennom Dyrøy menighetsblad få **takke hjerteligst** for blomster, blomsterkort til kirkegården og all vennlig deltagelse i anledning vår mor Hargrun Nordhus' bortgang. Vi vil også takke Trygve Skipenes Østrem som bidro med nydelig sang og musikk i kirka ved begravelsen.

Hilsen familien

Takk for all omtanke og hjelp i forbindelse med Kristian Fredriks plutselige død. Takk for blomster, gavekort og minnekort til hans bære. Takk til Trygve og Karin for nydelig sang i kirken. Takk til Anne for all støtte og hjelp i ei vanskelig tid.

Bente, Gunvor og Else m/familier

FORMIDDAGSTREFF
Våren 2013

Har du en ledig formiddagsstund? Da kan du ta deg en tur til Brøstad kirke, en torsdag i måneden kl. 10.30

Du er hjertelig velkommen:

Torsdag 17. januar, 14. februar, 14. mars, 11. april, 23. mai og 13. juni

SLEKTERS GANG

Døpte

DYRØY:

- 09.09 Emma-Christin Sæbbe Bakkevoll - tilhører Lavangen
- 30.09 Isak Myrvoll Hals
- 30.09 Matias Johan Wilhelmsen
- 25.11 Elise Dalseth Pedersen

Døde

DYRØY:

- 18.09 Kristian Fredrik Strøm f. 1955
- 19.11 Ann Eli Heitmann Ness f. 1955

Kjem du med håpet, julenatt

Kjem du med håpet, julenatt,
om framtid og fred?
Uroa gnagar, er framtida vår?
Grøda blir vemod når tvilen sår.
Lys stjerne, herved.

Kjem du med håpet, julenatt,
gleda som gjer at gråtonen
ikkje får farge mitt sinn?
Som ropar:
Kom, sjå no er himmelen din,
lag himmelen her!

Ein gong i den første julenatt
vart framtid og fred født i ein stall
medan englar song.
Syng songen på ny,
syng han gong på gong.
Lat frøet bli tre.

Lars Havåg, 1986